

M A G Y A R K U R I R

Bécsből, Pénteken, November' 29dikén, 1822.

Spanyol Ország.

Oct. 27d. és 28d. napjain a' Corteseket azon törvény javallás foglalatoskodtatta, mellynek ereje szerint a' 16 és 36 esztendő közt lévő férjfiakból sors vonás által, 29,973 katoná állíttatik. Kik legyenek e' törvény alól kivéttelve, egy különös cikkely adja-elő.

A' Hadi-biztosságnak, a' Hadi-miniszter Budgetje felől adott javallatja, hosszas vitatásokra adott alkalmatosságot, 's végre következő formában elfogadtatott:

1) Köntös, kikészítés, felfegyverkeztetés 's tartás az új katonaság számára, ide szamlálván a' lovaság' és pattantyússág' remunda-lovait	— —	91,402,359
2) Az 5d. 6d. és 7d. kerületbeli 40,000 ember' felémelt zsoldja	— —	27,462,500
3) Pattantyússág 's kocsisok	62,177,600	
4) 14 határszéli várak' reparatiója	— — —	24,606,400
5) Activa Militzia (még határozatlan)		
6) A' Gibraltár előtt (St. Rochon) lévő 's több határszéli Lineák' tartása	—	20,631,600
7 és 8) Az Ország belsejebeli helyeknek, Kir. váraknak 's a' t. jó karban tartása 's jobbítgatása	—	8,000,000
9) Az Activa Militzia köntö-		

sének 's fegyverének reparatiója — — — 4,000,000

Öszveséggel 238,280,459.

Ezután a' hadi törvénykönyv felett folyt a' tanácskozás.

A' Journal de Toulouse következő levelet közöl Seo d' Urgelből Nov. 3dikéről: „Castellfolit' kiürítése olta d' Eroles és Romanillo Ponsnál, Seohoz másfél-napi járó földre, húzódtak-öszve, 's Feldmarschal Romagosa 1500 emberrel Oliánát tartja ostrom alatt. Generális Fleyresről, ki Vich előtt táboroz, semmi hírt sem hallhatni. Mina, Isona mellett fekszik. Haszontalan lárma és ijedtség tölté el ma reggel városunkat, olly hír szárnyalván, hogy a' Constitutziósok Seo felé marschiroznának; 's némellyek pakolás-hoz is keztek rémültökben. A' hírre, mint utóbb hallánk, a' Balanguernél, Seotól 30' orányira esett ütközet ada alkalmatosságot.“

Az Urgeli Diárium Nov. 15öjén a' Regenségnek azon Circulareját közli, melly Aug. 12d. bocsáttatott közre, 's mellyben a' polgári tisztségeknek meghagyatik, hogy a' melly Contributiót a' különféle Royalista-seregek, Cataloniában, akár penzben akár naturalékban beszédtek, annak adnák egy tökéletes lajstromát, hogy a' talán-tán megtörténhetett rendetlenségek elharítottassanak 's az új Contributio' beszédését annál nagyobb egyformasággal lehessen elintézni.

Az Etoile' Nov. 16d. számja után,

Párizsban az a' hír van, hogy a' Régen-
ség Urgelből, Puycedába (a' franczia ha-
társzélre) megyen által.

Ugyancsak az Etoile közöl Bourg-Ma-
dameból (a' keleti Pyrenaeumi Departe-
mentből) egy Nov. 17d. költ levelet, melly
szerint a' Hit-ármada oda-hagyván Bala-
guert, az, a' Constitutziósok' kezére ke-
rült. A' Kormányozó nem teljesíté, a' mi
kötelessége lett volna, sőt némellyek azt
állítják hogy az ellenséghez ment által.

A' Madriti Universal' Nov. 7dik
számja alatt, a' Madriti Fő Commendáns-
nak, Latorrenek egy napi-parancsolatját
lehet olvasni, melly a' Don Juan de Pa-
rades ellen elővétellett rendszabásokat
egészen más formában mutatja, 's bábizo-
nyítja, hogy nem tétellett-ki hivatalából,
mint a' Párizsi pénzkereskedők állították.
A' napi-parancsolatnak ez a' veleje: „Az
a' nagy figyelem, mellyet Don Parades,
a' Júl. 7d. öszveesküvészi perre fordít, nem
engedi, hogy Madriti hadi-bíróságát is
egyszersmind viselhesse, ennélfogva, tu-
lajdon kérésére, azt határozta a' Madriti
Fő Commendáns, hogy míg új hivatalát
bé nem végzi, addig a' hadi-bíróságot he-
lyette Cesirino, Madriti hadi Adjutans foly-
tassa.

Franczia Ország.

Nov. 17d. lépett Ő Felsége 68d. esz-
tendejébe, 's elfogadta azon napon a' Kir.
Familiának, az Udvarnak 's a' Diplomat-
cai karnak szerencse-kívánásaikat.

Nov. 16d. egy cikkelyt közöl a' Mo-
niteur, mellyben az adatik-elő, micsoda
szempontból kell tekinteni a' Spanyol tör-
téneteket: „Nem az itt a' dolog“ így szól
a' nevezett cikkely „hogy azt vizsgáljuk,
minémü principiumok keverték Spanyol
Országot mostani szomorú helyheztetésé-
be; hanem az, vallyon a' Spanyol Nép'

állapotja nem teszi e ki Franczia Orszá-
got olyan veszedelmeknek, hogy a' ma-
gunk megtarthatása végett, azoknak min-
den erőnkkel ellenek álljunk. Ha ezen
egyenes szempontból tekinti már az em-
ber a' dolgot, akkor azt, a' hadnak és bé-
kességnek jussára vitte egyszersmind visz-
sza, melly jussal minden rendes Igazga-
tás bír. Ha mind eddig senki sem hozta
kétségbe Franczia Országának azon jussát,
hogy vizsgálódó-ármadát tARTHASSON a' Spa-
nyol széleken, 's az által magát mind
azon megtámadtatások ellen védelmezhes-
se, mellyek Spanyol Ország részéről, méltó-
ságát vagy intereszszéjít fenyegethet-
nék; ugyan rendes lenne, ha most meg-
tagadnák tőle azon just, hogy a' dolgok
afféle állapotjának véget vethessen, melly
annyira veszedelmesnek tartatott, hogy
miatta Franczia Országának vizsgálódó ár-
madát kelle tartani.“

A' Departamentekből jövő tudósítá-
sok, mellyek a' Deputátusok Kamarája
tagjainak választatásokról szóllanak, igen
kedvezők a' Royalistákra nézve. A' Loai-
ri, Aini, Finisterrei, Nordi és Sarthet
Departementekben (utóbbiban Benjamin-
Constant Úr' volt Deputátus' elmellözésé-
vel) mind olyan Candidatusok nyerték a'
vok' többségét, kiket az Igazgatás kedvel.

Nov. 14d. azon kedvetlen történet
adta-elő magát a' Bagatelle mulató-vár-
ban, midőn éppen Herczeg Berryné' gyer-
mekei volnának ott, hogy egy őrálló ka-
tonának a' fegyvere elsült 's az újjait ösz-
vezúzta.

A' Rheimsi Esküdteknek nem min-
dennapi perrel volt dolgok az utóbbi na-
pokban. Egy ifjú ember azzal vádoltatott
előttök, hogy kedvesét meg akarta ölni 's
maga meggyilkolásával is próbát tett. Ki-
gyógyulván eléggé terhes sebeikből, a'
törvényszék előtt mind ketten megjelen-

tek. A' leány azt állítá, hogy kedvese ártatlan; 's ök egymásközt megegyezték hogy illy módon végeznék életüket. Chair d' Est. Angés, egy Párizsi ifjú Prokátor, igen nagy ügyességgel védelmezte őket, 's az Esküdtek ártatlanoknak ítélek a' két szerelmest. Nyakába estek mindketten védelmezőjöknek, ki őket azon szavakkal ereszté - el, hogy ezentúl a' Románok olvasását mindenek felett kerüljék.

A' Sz. Oueni várat, mellyből XVIII Lajos Május' 2d. 1814, mint tudva van, azon forma szerint való declaratiót bocsátotta - ki, mellyben Francia Országnek új Státus - formáját megállapította, 's annak következésében Jún. 4d. a' mostani Constitutziót adta a' Nemzetnek, Ő Felsége megvásárolta, új karba helyheztete és móbiliáztatta, 'z azt hiszik hogy kikocsizásai közben, ollykor ollykor meglátogatni szándékozik.

Azon emlékoszlophoz, melly Cambraiban a' Fenelon emlékezetére állittatik, az Igazgatószerék egy igen szép darab márványt ajándékozott 's képfaragó David abból metszi a' fő figurát, mellyhez már hozzá is kedett.

A' Journal de Paris, Romából Oct. 26dikáról szóló leveleinél fogva azt állítja, hogy a' Madame Bonaparte Lätitia' haláról szárnyalt hír, merő mese - beszéd.

Párizsban, Nov. 12d., az első kérelmű törvényszerék' első kamarája előtt bizonyos Froment nevű Úrnak a' Monsieur (a' Király' testvére) ellen indított pere kezdődött - el. Froment azt állítja, hogy a' Herczeg 1790ben azt bírta volt reá, hogy a' Revolútzio ellen, az Országnek déli részében, fegyveres erőt szerezne egybe. Előadása szerint, valósággal állított is sereget 's maga leve vezérjékké a' Royalistáknak, kik közzül 800an, azok közt testvére is, elhúllottak; háza kipré-

dáltatott, 's maga idegen földön kéntelenítettvén menedéket keresni, buzgóságáért 's kész szolgálatjáért 28 esztendei számkivettetéssel lakolt. Erösíti Froment, hogy a' Herczegnek minden ígéretei mellett is, kára mind eddig meg nem térített. Prokátora 60,000 frankot kér néki megítéltetni. Tripier, Gróf Artois' Prokátora Nov. 20d. felel.

Nagy Britannia és Irlandia.

Az Irlandiai lázzadások végett, Dublinban felállított különös Biztosság, 8 személyt holtig való számkivetésre ítelt, mint-hogy az úgynevezett patriotai társaságokban hiteket letették. Ezen esküvés formájának első cikkelye a' legszorosabb hallgatást kívánja - meg. A' gyűlésekben, mellyek vasárnapokon tartatnak, a' beadott javallások szoktak felolvastatni. Az efféle gyűléseknek egyikében elvégeztetett, hogy a' jövő 1825d. esztendőben a' Protestans Vallás Irlandiában kiirtassék, 's Angliának mostani Státus - kormánya változás alá vettessék.

A' Haity volt Császárné, familiájával együtt, most a' Sussexi Grófságban Hastingsban lakik.

Jamaicából Sept. 9d. indult Ujságok jelentik, hogy a' tengeri haramiáknak rablásaik nagyok erőt vettek 's a' tolvajok annyira vitték vakmerőségeket, hogy Jamaicának minden kikötőjöt ostrommal fenyegetik. Az ottani kereskedők elvégzik hogy a' dolgot a' Coloniák' Departementjének Londonban eleibe terjeszszék 's minélelőbbi segítséget kérjenek.

Brasilia és Portugallia.

A' Londoni Ujságok következő kivonását közlik némelly Rio de Janeiróból Sept. 17d. indult leveleknek:

„Néhány héti távolléte után, Sept. 14d.

jött haza a' Regens Herczeg a' St. Pauli tartományból. Minekelötte St. Paul városát odahagyta volna, a' Kormányozó és a' Nép arra kérték, hogy hirdetné - ki Brasiliá' függetlenségét, mellyet meg is cselekedett. Az ezzel járó czeremónia után levevé kalapjáról a' (Portugalliai) constitúziós kokárdát, 's bal karjára egy zöld pántlikát kötött, mellynek sárga vonásán ezen szavak látszottak: „F ü g g e t l e n s é g v a g y h a l á l !“ Így jelent-meg a' Regens Herczeg Rió de' Janeiróba érkezése után mindjárt más nap az Operában is, 's harmadnapra híre sem volt többé a' fő Városban a' Constitúziós kokárdának. Mind a' katonai mind a' polgári személyek zöld pántlikát viselnek. A' mint beszélnek, rövid időn megjelenik a' függetlenség kihirdetése' actája, 's az azzal meg nem elégedő Portugalliaiak megkéretnek, hogy Brasiliát hagyják-el. Sokan azonban azt hiszik, hogy Oct. 12dikéig, melly a' Regens Herczeg születése' napja, nem teszi közönségessé céljait az Igazgatóság, hanem akkor alkalmasint Királynak fog kikiáltatni a' Regens Herczeg. A' Lisbonai Cortesek decretumainak nem lehet egyéb fogantatja.“

A' második levél azt tartja, hogy azon gyenge kötelek, mellyek Brasiliát és Portugalliát öszvefoglalták, tökéletesen feloldoztattak. Rövid időn egy olly decretumot várunk, mellyben azoknak, kik a' dolgok' új fordulásával nem lennének megelégedve, bizonyos idő határoztatik, melly alatt foglalatosságaiikat tisztába hozván, azzal menjenek haza. A' mint hallik, Oct. 12dikére van határozva a' koronázás' napja.

A' harmadik levél így szól: „Midőn a' Regens Herczeg a' mult Vasárnap Sept. 15d. a' játékszínbe bélépett, az előfüggő, melly Amériká' Európá' lábainál ábrázo-

lá, leszaggattatott, 's a' Publicum hevesen kikölt a' Portugalliai Cortesek ellen. A' Brasiliaiak mind a' Regens Herczeggel tartanak, 's a' közönséges elválasztó vélekedés is ő mellette van. Az elválás az anyaországtól közelget, 's a' veszteség az anyaország részéről leszen. Négy személy elfogatott 's St. Cruz várába vitetett, azért hogy a' Lisbonai Cortesek iránt jó indulatjoknak nyilvánóságos jelét adták. Egy közülök Joao Gomez Batrosónak a' Bank-Directornak unokája.“

Pápai Státusok.

A' legújabb Római tudósítások Nov. 16d. Pruszsus Király Ö Felségének otlétéről így szóllanak: „Nov. 14d. a' Capitoliumi Museumot, 's több mívészek' műhelyeit, azok közt a' híres Thorwaldsenétlátogató-meg Ö Felsége. Más nap a' Sextus Kápolnájába, onnan újra a' Vaticánba, utóbb Trastevertben Sz. Mariábá, a' Caracalla ferdőjébe 's a' Sz. Sebestyén templomába vette útját. Estve a' Sz. Péter templomának kúpja kivilágosított, 's a' nagy tűzijáték (la Girandola) az angyalhegyen elégettetett. A' zivataros és hideg napok után, ekkor az idő a' pompás jelenésnek igen kedvezett. Ö Felségének Nápolyba indulása Nov. 19dikére határoztatott.

Toskánai Nagy-Herczég.

Florentziából Nov. 19d. indult tudósítások jelentik, hogy ugyan azon nap reggeli 3 órakor Cs. Kir. Fő Herczegné Mariánna, Ö Cs. Kir. Fő és Örökös-Herczégének hitvесе szerencsésen lebetegedett és egy Fő-Herczegnét hozott a' világra. Néhány nappal az előtt Nov. 15d. Cs. K. Fő Herczegné Mária Therésia, a' Carignáni Princz hitvесе szült egy Princzet.

Lombárd-Velencei Királyság.

Ő Felsége a' Császárné Nov. 5d. a' fő templomot, 's Császár Ő Felsége Nov. 8dik. a' tartománybeli Delegatio' épületét 's a' régi tanácsházban lévő szép képgyűjteményt méltóztatták megtekinteni. — A' Bresciai és Páviai Deputációk, mindeniket tulajdon Podestája vezetvén, előbbieket Nov. 18ojén, utóbbiak Nov. 5d. mutattakb' Ő Felségeknék 's igen kegyelmesen fogadtattak.

B e c s.

Gróf Lutzon, a' Török Udvarnál volt Internuncius, Nov. 22d. érkezett ide vissza.

A' Gabona négy fő nemeinek ársok általjában, Nov. 18d.—23d.

(Mérőjet garasra számlálva V. Czban)

Búza. Rozs. Árpa. Zab.

Bécsben Nov. 19d.	150	95	88	74
Nov. 23d.	151	105	85	75
Stockerauban				
Nov. 18d.	133	103	85	61
Fischamenden				
Nov. 19d. és 21d.	125	102	82	65
Nagy Enzersdorfon				
Nov. 20d.	136	103	81	60

Magyar Ország.

Mélt. Tolnai Gróf Festetics László Cs. Kir. Kamarás Úr, ki már ezelőtt két esztendővel, midőn a' Baváriai Korona-Herczeg' nevét viselő 2d. Dragonyos Regiment öszvegyűjtetnék, azon Ns. Regimentnek 300 akó bort ajándékozott, ezen esztendőben hasonló alkalmatossággal ugyan azon Ns. Regimentnek 100 akó

bort adatott ajándékba. Az efféle különös áldozatokon kívül, örök emlékezetett érdemlő édes Atyjának, Nagy-Mélt. Tolnai Gróf Festetics Györgynek, egész Európában új, és nagy költséggel felállított gazdaságbeli Intézetét, a' Georgikont, nemcsak magas nagylelkűséggel fentartja, hanem az Intézetnek földeit, a' gazdaságbeli gyakorlásoknak tökéletesítése végett több száz holdakkal nevelte; a' fizetésben lévő Practicansok' számát megduplázta, és a' tanításnak tárgyait hasznos tudományokkal szaporítván, a' Tanítóknak számát is ahoképezt hárommal nevelte.

Arad Vármegye. Tudtára esvén ezen Nemes Megyének azon felséges Királyi kegyelem, melly szerint Ő Cs. Kir. Felsége Ngos Báró Wenkheim József Cs. Kir. Kamarás Urat, Krassó Vármegye' Administratorát, ezen Vármegye' Fő Ispáni Helytartójává méltóztatott kinevezni, a' Rendek fényes Deputatiot rendeltek Ő Nagyságénak köszöntésére, és az Oct. 22d. a' reábízott díszes követséget Körös-Ladányban az Administrator Úr Ő Nagyságának lakása' helyén teljesítette.

N. Győr Nov. 19d. F.h. 16d. Ngos. és Fő Tiszt. Gróf Starenberg Emmánuel Úr Ércsi Szent Miklós Apátura idevaló Canonok, 's hajdan Buda Városi Plebánus, hirtelen rosszúl lett, 's más nap reggeli 10 órakor megholt, életének 64d. esztendejében. Keresztyéni kegyes gondolkozása', fáradhatatlan jósága' 's személyválogatást nem ismerő jóltévősége' tekintetéből, boldogult a' legnemesebben erző ember volt. Áldás emlékezetének! Teste, a' szokott czeremoniákkal ma reggeli 9 órakor a' Káptalan' Kriptájába tétetett. — Holnap 's holnapután városunkban Magistralis Restauratio leszen.

A' tüzokádóhegy V e z u v i u s *)
 1822 Octoberben történt ki-
 rontásának környüállásos igaz
 leírása, Titt. Góro Lajos Úr Cs.
 Kir. Ingenieur Kapitány és a'
 Sz. György Rendének Keresz-
 tes Vitézze által. Nápolyból
 October utolsó napján 1822.

Több három holnapjánál hogy tüz
 mutogatta magát a' mindég gőzölgő Krá-
 terből, melynek kerülette 1800 lépés,
 mélysége 150 láb volt.

Octóber 20d. minden 5—6 minutá-
 ban nem kicsiny lángok verdestek-fel nem
 csak a' régi nagy, hanem a' két új kisebb
 Kráterekből is, mellyek ez előtt még két
 holnapokkal nyiltak - ki délre.

21d. dél tájt lángokkal világolt feketébb
 füst kezdett emelkedni a' hegy' torkából, 's
 belöle nagy zuhogással egy Láva-patak
 eredett, mely lassan napnyugot felé folyt,
 és mint egy 700 lépésnyire meg-állott.

Ezt eleintén számba se vették, mert
 itt hozzá van szokva az ember efféle tüz-
 tüneményeket látni. De bezzeg nem így
 volt később egy órakor éjfélt után, a' mi-
 kor egyszerre egy itóztató nagyságú kén-
 köves füst-oszlop ütötte - ki magát nagy
 ropogással, 's míg egy visszafordult fe-
 kete Conus formában napnyugotra kanya-
 rodott, hirtelen egy tüz-patak rohan - ki
 belöle nagy rengések között Rézina felé,
 mely az ébren lévőket, de még inkább a'
 felébredteket — rémülésbe hozza.

Borzasztó 's még is szép volt a' Ter-
 mézet' ezen különös játékát nézni, hogy

*) Fekszik Nápolytól két mértföldnyire
 nap kelet felé a' tenger mellett, egy
 omladékos Conus formában, melynek
 magossága 3680 Párizsi láb, a' bázisa'
 köre pedig 6 német mértföld. (Lásd:
 Vási)

erölködött a' hegy' tömöttebben bocsátott
 füst fellegeivel ezen szép nyári éjszakát
 (Octoberben!) a' csendes holdvilágnál még
 jobban meghomályosítani, hogy az olvasz-
 tott veres Láva darabokkal bé-fedett olda-
 lát fényesebbé tegye. De a' keletnek sok
 milliószor nagyobb tüze megjelenvén, a-
 mannak minden fényessége eltűnék. — Most
 már mintegy megszegyenülve sötét füst-
 je' kormába bonyolítván magát, a' körül
 lévő levegőnek minden electrica matériá-
 ját bűdöskövel 's vassal megterhelt gyom-
 rához szívja, 's egy újonnan támasztott
 dühös fergeteggel az egész vidéket bébo-
 rítja, mellyből szünet nélkül alólról felfe-
 lé, felyülről lefelé ezer meg ezer szegle-
 tes villángokat 's ríjadó menyköveket oká-
 dott szerte - széllyel.

De ezen csudálatos száraz fergeteg is
 délfelé eltűnt; 's ím két óra mulva azu-
 tán, egy hó fejérségű szép gőz-felleg kez-
 dett a' hegyből pompásan felemelkedni,
 's csakhamar egy megmérhetetlen magas
 fenyőnek formájában egész Nápolyt bé-
 fedte. Ezen még soha sem látott lebegő
 szép felhő is, melynek gyengén árnyéko-
 zott potyolat golyóbissaiban a' nap' sugá-
 rai kellemetes szivárványokat játszódtak,
 nem sokára eltűnt az estvének árnyékában.

Ekkor a' tüzokádó hegy ismét a' ma-
 ga elébbeni borzasztó fényében jelent meg
 's mérgesebben kezdett dühösködni, a' mi-
 kor egyszerre (éppen estve 9 1/2 órakor)
 egy oly dördülő csattanással, mint mikor
 egy égi háború a' földnek sarkait megráz-
 za, 's a' tengert fenekestől öszvekavarja,
 egy új Kráter hasadott - ki oldalából. En-
 nek megrepedt szirtjeiből egy új Lávatüz-
 omlás kezdett göröngyös oldalán lefelé
 hömpölygeni, 's kevés idő múlva salak
 tengerének kövé vált fekete habjaiban el-
 vesztette magát Rézina és Torre del Gre-
 co között.

Azoknak, kiket a' hegy' alján fekvő városokból a' félelem még el nem kergetett, most a' rémültség szárnyakat költsönözött, mint hajdan a' boldogtalan Herculánium és Pompeji lakosainak, kiket ez előtt 18 száz esztendőkkel éppen ezen kegyetlen hegy, elevenen eltemetett.

Szívreható volt a' kivándorlott' és elszaladó' társzekereivel megra'kott ország-útján nézni és hallani, az Aszszonyok hogy sírtak jajgattak, a' gyermekek hogy sikoltottak. Ezek rebegve szülőiket keresték, amazok gyermekeiket és férjeket hívták, 's úgy futottak égre-terjesztett kezekkel mint egy meg bódúlva, Scafáti és Nápoly felé.

Most már ezen, lármás vigságáról oly híres nagy város is, reszketni kezdett. A' szünet nélkül való villámások száraz menydörgések és reszkettetőbb földingások miatt a' Királyi udvar a' játékszínből kiszaladott, 's vele együtt az egész Publicum.

A' félelem nevelte a' veszedelmet. A' nagy Királyi puskaaporos malmot és magazinot a' hegy' allján fekvő Torre dell' Annunziata városából üresíteni kezdték *), 's már Portici **) várossába is készületeket tettek, a' híres drága Muzéumot az ott lévő Királyi palotából elhordani.

*) Melly szerencsétlen gondolat, egy tűzokádó hegy' alljára puskaapor malmokat 's efféle tárházakat építeni, ezt kiki által láthatja.

**) A' szép Portici is Rézinával a' hegy' allján fekszik a' tenger mellett, Nápolytól egy orányira, még pedig éppen a' hajdani Herculánium városa fellett, mellyet az ilyen tűz okádás K. U. Sz. után 79-dik esztendőben 86 lábnyi mélységre fedett-bé Láva-kösziklával.

A' haragos Vezuvius azonban mind untalan dúlt-fúlt egész éjtszaka 's már most nemcsak füstöt és lángot hanem egy hév kövecs záport is kezdett messze kihányani, (mintegy 4 olasz mértföldnyire).

- Ez a' tüzeső, a' dörgő Kráterekből repdeső lángok, az elágazott veres Láva-patakok, a' kénköves gőz fellegekből villogó számtalan meteorok, — mind ezek együtt a' dühödt hegyet egy felháborodott tűz-oczeánba borították, melynek pokol fáklyája egy Planétánkhoz közelgető retentő üstökös-csillagot formált, 's lobogó árnyékával a' tengert mintegy meggyújtani látszott. — De, hogy merjem tovább ezen, az utolsó ítélethez hasonló borzasztó éjtszakát rajzolni, milyent a' mostani emberi-kor még nem ért?

Végre megvirradott, 's a' felháborodott természet csendesedni kezdett. Csak arannyal prémezett füst-fellegek gombolyodtak felfelé, de a' mellyek csakhamar egymásra tornyodván, dél tájban az ég újra setétülni kezdett. Ekkor a' hegy (egy órakor dél után) még egyszer megbödüle, hogy föld alatt lévő minázott barlangjai nem üresedtek-ki egészen. Ezennel poklokra hasadozott öblei újra megnyilnak, 's kénköves hámorjaiból más három olvasztott érczkő-patakokat okádnak, mellyek 10 lábnyi Massa-magasságban, a' bomladozó hegy' kormos Láva szikla darabjain pusztító tüzekben lefelé siettek. Kettő közülök ismét Rézina és Torre del Greco felé folyt, a' harmadik és legnagyobb másfél olasz mértföldre (1500 öl) áradt széleségben *) Boscotrecase felé vette útját, 's mintegy három olasz mértföld-

*) Az ide való Olasz Ujság két olasz-mérföldre (due miglie) teszi a' szélességét. (Lásd: Geornale delle due Sicilie Nro. 255.)

nyire, a' többivel együtt ismét elvesztette magát sok ágazatokban *).

Illyen hallatlan nagy kitörések (Eruptiók) után, az ellankodott hegy dél után csendesedni kezdett. Lángtornyai fáklyákká változtak. Tűz-folyamatjai, mellyek kevéssel ez előtt az egész vidéket elnyelni fenyegették, megállottak, 's vaskövé váltak.

(Folytatása következik.)

H í r a d á s.

A' jól ismert Cátó nevű ménlő, melyet Hadadi Báró Wesselényi Miklós ezen esztendőben Angliában vett és onnan kihozott, a' jövő tavasszal Zsibón hágni fog.

Egy kanczának ezen ménlő alá eresztése, 6 Császári vagy Körmöczi species arany. Fél arany jár ezenkívül a' lovasznak. Ennyiért, ha szükséges lenne, háromszor bocsáttatik a' ménlő a' kanczához, de csak tökéletesen egészséges kancza lesz elfogadva. — Kétségen kívül lévő valószínűságos arabs vagy anglus kanczáért pedig nem kell fizetni.

Cátó, setétbarna, 15 maroknyi és 3 hüvelyknyi magasságu, legkisseb hibája nincs 's akármelly terh alatt is könnyen

mozog 's a' legméltóságosabb nemesség van benne rendkívül való erővel és gyorsasággal párosodva. Született 1809ben, Lord Stawelnél, (Lásd: General stud-book, vagy közönséges Ménes-regestrum, 133 lap. II dik Kötet.) Apja Sancho; Anyja Gipsy. Gipsy, leánya volt Trumpatornak, kinek Apja Conductor 's ez unokája volt Matchinnak, Cade-nak pedig másod-unokája. Cade, Godolphin araba apától származott. (Lásd: Iső Kötet 169 lap.) Gipsy Anyja Herodtól és Snap leányától való, ki Childersnek volt unokája. (Lásd: II dik Kötet, 342 lap.) Sancho Apja Don Quixote, 's ennek High-flyer volt az anyja. (Lásd: Iső Kötet 155 lap.) Don Quixote, Chaunters' fija volt 's Ecclipsz unokája. (Lásd: Iső Kötet 86 lap.)

Az 1811-beli nagy July subscription jutalmat, melly 1000 guineából állott Newmarketben ez a' Cátó nyerte-el 's a Manikint és többeket. 1812-ben megözte Folttert, 1813-ban Dimityt, Wofult, Grimalkint, Historiát, Mulberryt, 's a' t. 1814-ben megverte Aladdint (Lásd: Racing Calendars, az említett esztendők-ről.) 1815 olta hágó ménlő 's azon esztendőben 68 kancza volt alatta, mellyek közül a' tökéletes nemes véreiekért 10, a' félnemesekéért 5 guineat kellett fizetni.

A' Zsibóra küldendő kanczák számára jó és elegendő legelő szakasztatik ki külön 's csikajikkal együtt a' legjobb gondviselés alatt lesznek. A' ki istállózást, szénát zabot kíván, ott, piaczi árron mindenikből jó minémüségűt talál.

Zsibó, Közép-Szolnok Vármegyében fekszik Erdélyben Nagy Bányához fél napi; Nagy Várad 's Debreczen felé pedig Magyarország határától, egy napi járó föld,

*) Rezina várossa szőlő-hegyeinek nagyrészt örökre eltemette, hol a' Lacryma Cristi nevezetű oly híres jó bor terem. Illyen olvasztott érczhez hasonló Láva-folyamatok temették-el 1794-ben a' Torre del Greco szép várossát egészszen, mint hajdan Herculanumot, melyre a' veszedelemhez hozzá szokott lakosok egy más hasonló nevezetű új várost építettek.